

HÄNDER I KYRKAN

Teckenspråkigt arbete i Svenska kyrkan
Nr 1 feb - mars 2022 Tema: Bibeln

Foto: Gustaf Helsing/IKON

Vad betyder Bibeln för dig?

En kort dialogpredikan mellan en gammal och en ny präst:

VAD BETYDER BIBELN FÖR DIG, SOFIE? - Märkligt nog så får jag sällan den här frågan om vad Bibeln betyder för mig. Jag har alltid tänkt att Bibeln handlar om vad Gud gör för att återknyta kontakten med människor. Hur knyter Gud kontakten med mig?

GIVETVIS FINNS JU DET DELAR I BIBELN som behöver kritiseras och ifrågasättas, exempelvis vissa stycken där kvinnan har lägre status, våldssekvenser eller maktmissbruk.

VAD BETYDER BIBELN FÖR DIG, BEATA? - Den har betytt tröst i svåra perioder och vägledning när jag var ung och behövde det. Hur använder du Bibeln, Sofie?

- **JAG ANVÄNDER IBLAND BIBELN** som en andaktsbok, där jag bara slår upp valfri sida och läser texten och reflekterar vad den kan tala om för mig idag och vad det betyder för mig i kontext till mitt liv. Det andra är att jag kan välja en bibelbok att göra en fördjupning under tex en veckas tid. Hur använder du Bibeln, Beata?

- **JAG TYCKER OM ATT FORSKA LITE I BIBELN**, till exempel vad ordet ljus har betytt i olika delar av Bibeln. Jag tycker också om att läsa hela Bibeln om igen, det finns alltid nytt att upptäcka. Vissa texter talar olika till mig i olika tider av livet.

NÄMN TVÅ BIBELORD SOM DU OFTA vänder tillbaka till och varför? Sofie: Jag återvänder ofta till Romarbrevet 12:6-8 för denna text talar om olika andliga gåvor som var och en av oss har. Jag tänker vi kan dela in gåvorna i två grupper: tjänstegåvor och nådegåvor. I tjänstegåvorna finns tex apostlar, profeter, lärare, evangelister med mera. Och nådegåvorna handlar om att ha profetisk gåva, gåva att kunna styra, leda eller hjälpa till. Gåva att

kunna skapa tro eller att uppmuntra andra människor. Vi alla har olika gåvor och det är en rikedom.

EN ANNAN BIBELTEXT jag återvänder till är "Jesus sa: Jag är världens ljus" (Johannesevangeliet 8:20). Den är en av de sju "Jag är" deklamationer om Jesus som finns skriven i Johannesevangeliet och pekar på Jesus unika identitet och syfte. Om vi får relatera det till oss själva "Jag är..." vilka ord vill du fylla i? I Psalm 791 får vi påminnas om att "Du vet väl om att du är värdefull". Var och en av oss har olika gåvor och vi får säga: "Jag är...fyll i resten med valfritt ord". Vilka är dina ord? Vilka gåvor har du? Jag är här, du är här. Jag är värdefull och du är värdefull. Jag är älskad för min egen skull och så även du.

BEATA: MITT FAVORITSTÄLLE SEDAN GAMMALT ÄR Mika 6:6-8 "Människa, du har fått veta vad det goda är, det enda Herren begär av dig: att du gör det rätta, lever i kärlek och troget håller dig till din Gud." Redan en profet på 800-talet visste alltså om kärlekens centrala roll. Det har varit viktigt i mitt liv att visa och känna kärlek till alla mina medmänniskor, både som präst och i mitt vardagliga liv.

SEDAN TYCKER JAG MYCKET OM PREDIKARENS grubblerier över meningen med livet. Det har betytt mycket när jag själv har grubblat. Och boken om Ester, kvinnan som räddar sitt folk.

VAD BETYDER BIBELN FÖR DIG, till exempel när du ser bibelutdrag tecknas i gudstjänsten som dagens text? Vilka bibelord talar starkast till dig?

TEXT: BEATA SANDELL & SOFIE STRID

Pilgrimskransen - en bönekrans

Många av er är kanske bekanta med Frälsarkransen och har en sådan själv. Det jag nu ska berätta om är en annan variant av bönekrans - pilgrimskransen. Under året ska vi berätta mer om varje pärla och tema i pilgrimskransen.

DEN BOTTNAR I PILGRIMSTANKEN och har sju tema och varje tema har ett ord och en färg. Påminner lite om regnbågen när man ser färgerna. På min pilgrimskrans finns det totalt 16 svarta små pärlor (det kan finnas några med färre eller flera svarta) och sju färgglada pärlor. I varje nummer av Händer i kyrkan detta år ska vi fördjupa oss i en-två pärlor. Nu kommer jag berätta lite allmänt om pilgrimskransen.

DET FINNS ETT MINNESORD som sammanfattar hela pilgrimskransen och det är FETBLAD, som är en växtart med tjocka blad, den mest klassiska är kärleksörten som finns i många blomrabatter och växer också vilt i naturen. Kärleksörten är mycket tålig och behöver inte så mycket vatten. Den blommar till sent om hösten och är en vacker och enkel blomma att titta på. Blomman kan sägas vara en symbol för pilgrimsrörelsen. Hur kan man använda ordet FETBLAD för att komma ihåg temat för varje pärla då? Jag ska visa hur här:

NÄSTA NUMMER: MANUSSTOPP 1/3 2022

Nr 2 utkommer i slutet av mars
Material skickas till:
handerikyrkan@svenskakyrkan.se

F - Frihet, vit
E - Enkelhet, lila
T - Tystnad, blå
B - Bekymmerslöshet, grön
L - Långsamhet, gul
A - Andlighet, orange
D - Delande, röd

PILGRIMENS KRANS KAN MAN ANVÄNDA som bönekrans eller som hjälpmedel i pilgrimsvandringar. Jag älskar att pilgrimsvandra och då är det skönt att ha ett redskap som fokuserar på hur det är att vara pilgrim.

ORDET PILGRIM BETYDER FRÄMLING och det är ett begrepp för en grupp som vill lämna eller komma ifrån det som stressar i vardagen. När man pilgrimsvandrar får man möjlighet att reflektera över livet och vad pilgrimskransens ord kan betyda för oss. En klassisk bön som pilgrimer gärna använder är Heliga Birgittas bön:

*"Herre, visa mig din väg
och gör mig villig att vandra den."*

PAX ET BONUM (FRID OCH ALLT GOTT)
TEXT & FOTO: CAMILLA LANS, PILGRIM

HAR DU FLYTTAT?

Kom ihåg att meddela din nya adress, så du inte missar något nummer av Händer i kyrkan!
handerikyrkan@svenskakyrkan.se

HÄNDER I KYRKAN UTGES AV SAMTLIGA SVENSKA KYRKANS 13 STIFTS TECKENSPRÅKIGA ARBETE

Ansvarig utgivare: Anders Leitzinger anders.leitzinger@svenskakyrkan.se
Omslagsbild: Sofie Strid
Bibeltexter ur Bibel 2000. © Svenska Bibelsällskapet

Foto: Beata Sandell

Bibeln - många böcker i en

Bibeln är en fantastisk bok, den innehåller så mycket av berättelser, om Jesus och om livet och tron! Den kan också vara svår att läsa och förstå. Som många vet är det inte bara en bok utan många samlade i en stor bok. Mina konfirmander och vi ledare gjorde en pysselbibel där man kan se hur Bibeln är uppbyggd - se fotot ovan! Jag tänkte berätta enligt den bilden:

Gamla testamentet

Lagen

De första fem böckerna kallas också Moseböckerna. De inleder med en berättelse om världens skapelse och civilisationens utbredande på jorden. Sedan följer Guds folks historia från Abraham till Josef. Den historien började ungefär 2000 före Kristus. Andra Mosebok handlar om uttåget ur Egypten och vandringen genom öknen under 40 år. Detta hände ungefär 1200 år före Kristus. Insprängt finns berättelsen om hur Moses tog emot Guds "regler" som kallas "Tio Guds bud" på två stentavlor. De handlar om hur man ska leva tillsammans med andra människor och med Gud. Det finns också andra lagar, till exempel renhetslagar. De är ganska konstiga för oss idag, men handlar om hur man såg på hälsa på den tiden. Judarna kallar de här böckerna för Torah (= Lagen på hebreiska)

Historiska böcker

De följande tolv böckerna fortsätter med att berätta om hur Israel blev ett land, först styrt av domare, sedan av kungar. De första tre kungarna hette Saul, David och Salomo. De levde runt 1000 år före Kristus. David är den mest kände av dem. Det var han som slogs mot

Goliat och han beskrivs som Jesu förfader. Salomo var den kung som såg till att templet i Jerusalem byggdes. Böckerna handlar också om hur landet blev delat efter kung Salomo. Det delades i Nordriket och Sydriket. De invaderades senare på 700-talet av babylonier och på 500-talet av perser. Babylonierna och Perserna tog delar av Guds folk som fångar. Några böcker handlar om hur folket fick återvända hem till sitt eget land på 300-talet före Kristus. De byggde då upp templet som hade förstörts.

Poesi- och vishetsböcker

Därefter kommer fem böcker med dikter och vishetsord. Jobs bok är ett drama där Job blir frantagen det mesta, sin familj och sin egendom. Job litar ändå på Gud och till sist får han ny familj och ny egendom. Psaltaren är en bok fylld av poesi och sånger för tillbedjan, tacksamhet och klagan. Många psalmer är diktade av kung David. Klagovisorna är skrivna under fångenskapen i Babylonien. I Ordspråksboken har kung Salomo bidragit med många visdomsord. Predikaren är en filosofisk bok både om alltings meningslöshet och vad som ger mening. Höga Visan är en vacker kärleksdikt, där en kvinna och en man talar poetiskt till varandra.

Profetiska böcker

De sista 17 böckerna i Gamla testamentet kallas för profeterna. I dem finns nedskrivna de viktigaste budskap som Gud gett några särskilda ledare i uppdrag att förmedla till folket. Profeterna uppmanade människorna att tillbe Gud och varnade dem för hans straff när de var olydiga och vände sig till avgudar. Här finns också ord av tröst och förutsägelser om den som ska komma,

Messias. Vi kristna tolkar det som att Jesus var den som kom, dvs Messias. Första advent får vi ord av profeten Sakarja "Ropa ut din glädje, dotter Sion, jubla dotter Jerusalem! Se, din konung kommer till dig" och på julen hör vi ord av Jesaja "Det folk som vandrar i mörkret ska se ett stort ljus"

Nya testamentet

Evangelierna

Fyra författare: Matteus, Markus, Lukas och Johannes. De skrev ner berättelsen om Jesus innan alla som faktiskt hade sett och känt honom dog. Detta så att människorna kunde få en sanningsenlig berättelse grundad på uppgifter från ögonvittnen. Markus evangelium är det enda som är helt översatt till teckenspråk, det är det mest jordnära. Lukas evangelium är det som innehåller berättelsen om Jesu födelse i Betlehem, det innehåller även flest berättelser om kvinnor. Matteus innehåller berättelsen om de tre vise männen. Johannes evangelium är olikt de andra, det är lite mer poetiskt. Det börjar med de berömda orden: "I begynnelsen fanns Ordet, och Ordet var hos Gud, och Ordet var Gud". I Johannes evangelium är Marta den som först erkänner att Jesus är Messias, han som skulle komma. Lukas (den grekiske läkare som följde Paulus på hans missionsresor) skrev också berättelsen om hur kyrkan växte fram. Den boken heter Apostlagärningarna.

Breven

Efter apostlagärningarna följer en samling på 21 brev. De skrevs av kristna ledare (tretton brev skrevs av Paulus) till församlingarna som växte fram överallt runt Medelhavet. Breven innehåller undervisning, uppmunt-

rande ord och varma personliga hälsningar likaväl som en del skarp kritik på punkter där de kristna missuppfattat saker och ting. I breven finns många fina texter, till exempel de som används vid vigslar: I första Korintierbrevet – "Kärleken är tålmodig och god. Kärleken är inte stridslysten, inte skrytsam" och i Galaterbrevet: "Nu är ingen jude eller grek, slav eller fri, man eller kvinna. Alla är ni ett i Kristus Jesus."

Uppenbarelseboken

Den sista boken är annorlunda. Den är skriven på ett poetiskt bildspråk och innehåller en serie syner som gäller framtiden. De är ämnade att uppmuntra och inspirera de första kristna mot bakgrund av förföljelserna från romarna. I Uppenbarelseboken finns den spännande berättelsen om ängeln Mikael's strid mot draken.

Vilken Bibel ska jag välja?

Välj i första hand texter som är översatta till teckenspråk. Du hittar en del på YouTube, sök på "Bibeln på teckenspråk".

Det finns många utgåvor av Bibeln. Jag brukar välja någon som har kartor och ordförklaringar därbak. För konfirmander finns färgglada pärmar, eller gummibibeln som är turkos. Texten på svenska finns även på nätet, gå in på bibeln.se

Om man vill ha något som är lättare att läsa finns det många utmärkta barnbiblar. De är skrivna för barn, men utmärkta för alla att läsa. En som kom ut nyss heter Barnens bästa bibel, den kan verkligen rekommenderas.

TEXT: BEATA SANDELL

MARKUS
Vilken avslutning vi fick på 2001! Två-
ersta lördag i Förenade kyrkan i
Filadelfiakyrkan i Stockholms 29 novem-
ber. En himnrik dag i våra lands kyrksa-
ler. Antingen får detta tilläg till ett av
bibelns evangelier på svenska språk. Nu
är Markos vordit! Det är faktiskt en stor
händelse för hela vårt samhälle! Och
hoppas kan vi se i kyrkans arbete
börja använda delar av bibeln på ett nytt
sätt i den svenska gudstjänsten? Nu är
det dags att skaffa utgåva. TV till döva-
kyrkans gudstjänster. Finns det
hörtade läsa ut sin nya bibelöversätt-
ning, måste vi väl se till att detta kan
se bibeltexter tecknas via videon? Då
bibeln tydliga skärmar att se på!

JESUS
Så den andra parten: Vi har fått på den
nya bibelöversättningen. När Jesus följde
här kan på sin ära lever till oss. En barm-
hertig Gud. Vill han att vi ska bli? Gud lär
på att vi inte tror på alla kunnas ta förtid
om ett barn! Och detta barn Jesus är.
Lämnade Guds eget teckenmärk. Så här
vägar Gud bli hos oss. En barm i vår
famn. Utländsk. Berömd. Radd
dömd. Som vil

Juden betyder att Gud är mycket
stäm. När vi ser Markusevangeliet
berättelse om barnet Jesus, ser vi hur
Gud är. Jesus växer till och blir tyllig-
garn och tylligare. Guds tecken här kan
oss. Markusevangeliet tecknar för oss
Den stora berättelsen om att Gud vill
om oss hela sin skapelse och alla sina
människor med kärlek. Närbart. Öndet.
Rättvisa. Tröst. Kraft. Guds. Det
behövs många sidans omfattningar i vår
värld idag. Vi är alla inbjudna. Kallade,
uppmärksade, att vara med! Att vara med
i Döva kyrkan är att dela Jesusnöden. Att
glädjas över vänner från vår länder
från Gud. Men också att dela ansvaret
för att vår värld blir en bättre plats att
leva på. Att vara tecken på det Guds.
Det Sanna. Det som kan på omöjliga
och möjliga.

fortsättning sid 4

Marina Lilje berättar om Jesus.

Drottning Silvia och Anders Olsson
härmed tillgängliga, generaldirektören
Anders Olsson.

Det var en festlig, gläddig och glöddfylld gudstjänst när jag tillsammans med cirka 800 personer som bevitnade den högtidliga mottagningen av Markusevangeliet på teckenspråk i form av 4 st videokassetter.

Hela kyrkan avslutade en stor fest.

Drottning Silvia
har med sig.

Markusevangeliet

Representanter från många olika samfund och organisationer mottog dessa kassetter som gjordes av Drottning Silvia fick ett paket ut Svenska Bibelsällskapets generaldirektör Anders Alberts land.

Thyra Lindström och Janne Kankkonen, Markusevangeliet tecknare, gjorde ett fantastiskt jobb som mötesledare under gudstjänsten.

Filadelfiakyrkans döva medlemmar hjälpte tecknare som lovprisade Herren på ett medryckande sätt. Se första sidan av denna tidning.

Johanna Olsson framförde Jesus liv, arbete och lidande på teckenspråk som bara hon kan!

Hennes sätt att beskriva korsfästelsen gjorde starkt intryck hos många.

Thyra tecknade en sång, speciellt skriven för denna gudstjänst. Vi tecknade med i refrängen. "Gud har skapat himmel och jord, allting är hans, Herren vi tackar!"

Gudstjänsten avslutades med Stora stifts biskop Lars Göran Lönnemark tecknade Herrens välsignelse och samtidigt som Drottning Silvia lämnade salen fylldes salen med jubel.

Man kan sammanfatta festen den 29 november som en innerlig tacksägelse till Herren för gåvan, för första gången någonsin i Sverige, evangelium på vårt eget språk.

Dagen efter gudstjänsten hölls ett seminarium om översättningsarbetet. Under föreläsningen fick de ca 200 deltagarna veta lite om det svenska översättningsarbetet och de fick en introduktion till hur materialet är

upplagt och några tips på hur det kan användas. Några modiga frivilliga fick delta i en lek med en översättning och en chokladkartong. Efter lunch var det dags för de utländska gästerna att kort berätta om sina översättningsprojekt. I

DÖVAS KYRKOBLAD
ledning för Svenska kyrkans teckenspråkiga arbete
ISSN 0345-2530
Utkommer med 6 nummer

ANSVARIG UTGIVARE
Kjell Wiklund
Box 84
140 22 Strängnäs
Tel 0132-234 90

REDAKTÖR:
Anita Hellöre

MANUS
sändes till Anita Hellöre
Dövas Kyrkoblads
Drottninggatan 14, 4tr
702 10 Örebro
anita.hellore@svenskakyrkan.se
Fax 019-10 31 77

ADRESSÄNDRING:
Svenska Kyrkans Press AB,
Pressemerisationsavdelningen,
Box 15412,
104 65 Stockholm,
Tel 08-462 28 00

Fax 08-644 56 04
Epost: prent@svkpress.com

UTGES AV: Svenska kyrkan
S 751 70 Långsala
Tel 018-16 95 00
Fax 018-16 96 18
Beställadress:
Systemansvarig 4
Omställnings-
Stefan Rosengren

TEKNISK PRODUKTION
Svenska kyrkans press AB
Grafiska Anstalten

TRYCKERI:
Nerikes Allhands tryck
Örebro

FRENUMERATION
Pris helår 110,-

MANUSSTOPP 10 MAKS
UTGIVNINGSDAG 2 APRIL

OMSLAGSFOTO: Teckenkör

FOTO: Johan Almqvist

PROJEKTNAMN:
BIBELN PÅ TECKENSPRÅK
PROJEKTSTART: FEB. 1998

HUVUDANSVARIG:
SVENSKA BIBELSÄLLSKAPET
MÅL: ATT ÖVERSÄTTA MARKUSEVANGELIET TILL TECKENSPRÅK

FRAMTIDEN: PROJEKTET FORTSÄTTER UNDER 2002 (25%)

MÅL 2002: ATT ÖVERSÄTTA I JOHANNESBREVET OCH OM MÖJLIGT I MOSEBOK 1-3

Dövas Kyrkoblads • 2002

Dövas Kyrkoblads • 2002

Så här såg uppslaget om Markusevangeliet på teckenspråk ut i tidningen Dövas Kyrkoblads nr 1 2002.

Bibeln på teckenspråk

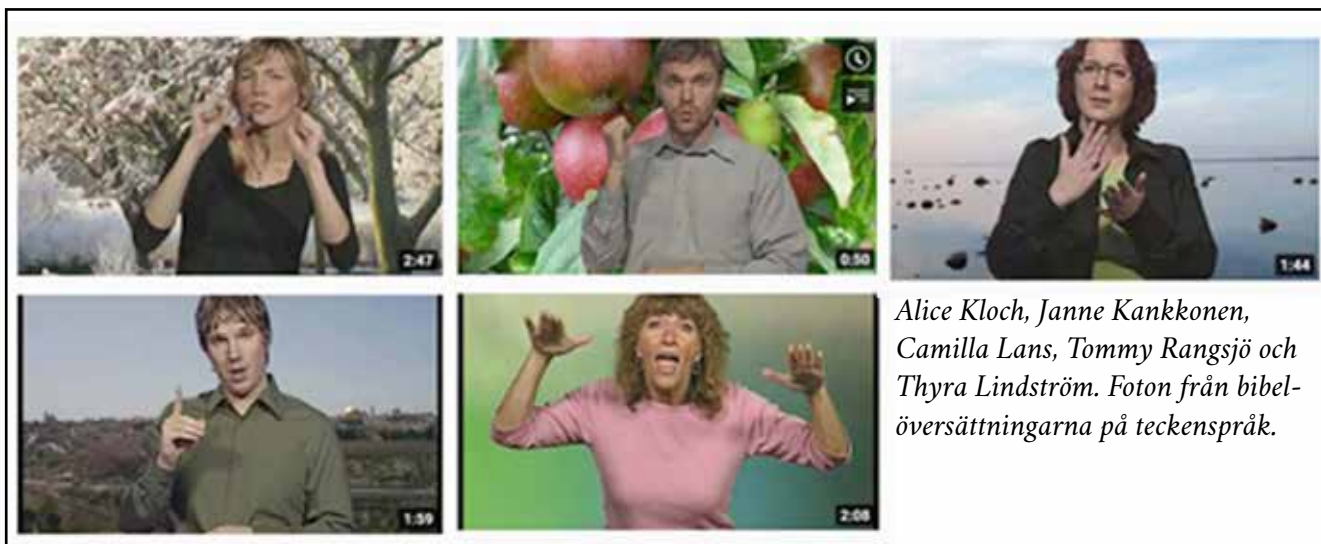
Den 29 november 2001 var en speciell dag – då firades en festgudstjänst i Filadelfiakyrkan i Stockholm. Omkring 800 personer var samlade för att vara med om att ta emot den första bibelboken som översatts till svenskt teckenspråk – Markusevangeliet.

DET VAR EN FÖRVÄNTANSFULL, glädjefull och högtidlig stämning i kyrksalen. Många hade rest från olika delar av Sverige för att få delta i denna gudstjänst – kanske var du också med? Var och en fick tända ett ljus, det var mäktigt och stämningsfullt att se ljuset spridas i kyrksalen. Vi fick njuta av teckenkörens framträdande och av teckenspråkspoesi. Drottning Silvia fick ta emot det första exemplaret av Markusevangeliet på teckenspråk – fyra VHS-band och ett studiehäfte. Gudstjänsten avslutades med att dåvarande biskopen i skara stift, Lars-Göran Lönnemark, tecknade Herrens välsignelse och därefter fylldes kyrkorummet med jubel. Dagen efter hölls ett seminarium om bibelöversättningsarbetet och några utländska gäster höll korta föreläsningar om bibelöversättning till deras teckenspråk.

1998 STARTADE SVENSKA BIBELSÄLLSKAPET ett projekt med uppdrag att översätta bibeltexter till teckenspråk. Projektet fortsatte i tio år och under den tiden översattes Markusevangeliet, Boken om Jona, Apostlagärningarna 1-11:18 och ett 40-tal kyrkoårstexter. Allt översatt material samlades i dvd:n Ett år med Bibeln – ett urval bibeltexter på teckenspråk. Från början gavs översättningarna ut på VHS och senare på DVD. De senaste åren har Svenska Bibelsällskapet arbetat med att publicera översättningarna på YouTube. Sök på "Bibeln på teckenspråk", så kan du titta på dem.

ÖVERSÄTTARTEAMET TRÄFFADES UNGEFÄR en gång i månaden och arbetade med översättningarna. I översättarteamet ingick döva, några olika teckenspråkiga präster och projektsekreteraren. De döva översättarna är också de som framför översättningarna: Thyra Lindström, Janne Kankkonen, Irina Kankkonen (nu Alice Kloch), Tommy Rangsjö och Camilla Jansson (nu Lans).

PROJEKTET AVSLUTADES 2008 för att det inte fanns ekonomi till att fortsätta. Under de senaste åren har det vid olika tillfällen framförts önskemål till Svenska Bibelsällskapet om att återuppta översättningsarbetet till teckenspråk.

SAMTAL MELLAN SVENSKA KYRKAN och Svenska Bibelsällskapet resulterade i att Annalena Norrman och Jessica Lindberg fick i uppdrag att genomföra en förstudie under hösten 2021. Syftet med förstudien var att undersöka vilka möjligheter, önskemål och behov det finns för att eventuellt kunna återuppta arbetet med bibelöversättning till teckenspråk.

VI HAR BJUDIT IN TILL DIGITALA SAMTAL och gjort en enkät på facebook – tack till er som har deltagit och delat med er av era tankar och önskemål! Alla har varit överens om att det är viktigt att få ta del av Bibeln på sitt eget språk. Vi har fått många önskemål och nya idéer från våra samtal med er, bland annat att det är viktigt att även få bibelkunskap för att kunna förstå bibelöversättningarna bättre och att det finns en stor längtan efter att få samlas till bibelhelger.

NU HAR VI SKRIVIT EN RAPPORT som vi har lämnat till Svenska Bibelsällskapets styrelse. De har möte i mars då de ska ta upp frågan om bibelöversättning till teckenspråk.

VARJE VECKA PUBLICERAR VI VECKANS BIBELTEXT på teckenspråk på facebook-sidan: Bibeln på teckenspråk. Kolla gärna!

BIBELTEXTER ÖVERSATTA TILL TECKENSPRÅK finns även i många andra länder. I USA har över 77 personer arbetat med att översätta hela Bibeln till amerikanskt teckenspråk (ASL). De har arbetat i över 38 år och blev färdiga 2020. De arbetar nu med att revidera en del av översättningarna och producera annat material till exempel en film om Jesu liv. I en katalansk bibelöversättning till teckenspråk har man använt sig av en avatar som teckenspråksaktör - en intressant lösning. I våra grannländer finns det också bibeltexter översatta till teckenspråk.

ÄR DU NYFIKEN PÅ ATT SE några andra länders bibelöversättningar på teckenspråk? Kolla på dessa webbsidor:

Norge: Døvekirken > Ressurser > Tegn Bibel (dovekirken.no)

Danmark: Tegn Bibel (bibelselskabet.dk)

Finland: <http://viittomakieli.evl.fi/teckensprak>

USA: Deaf Missions Home - Deaf Missions

32 olika länders bibeltexter på teckenspråk: Deaf.Bible

TEXT & FOTO: JESSICA LINDBERG

Fortsättningen på artikeln från Dövas Kyrkblad nr 1 2002.

Visste du detta om Markusevangeliet?

Evangelium är ett grekiskt ord som betyder "glädjebudskap". Markus skriver alltså ett glädjande budskap till sina läsare. Han vill berätta om att Jesus är en utvald kung, Jesus är Messias.

VILKA SKRIVER MARKUS TILL? Jo, han vänder sig främst till människor bosatta i Rom. Man tror att det är nykristna i Rom som vädjar att han ska skriva ned berättelsen om Jesus. Det är alltså till människor som inte har någon judisk bakgrund, som inte har levt i Jerusalem eller Israel. Därför förklarar Markus många av de judiska sederna som fanns och översätter vissa hebreiska uttryck så att läsaren skulle förstå. Många menar att om man är ovan att läsa Bibeln är Markus evangeliet det bästa att börja med. Det ger en kortfattad och bra beskrivning av Jesus och hans liv.

MARKUS EVANGELIUM ÄR DET ÄLDSTA evangeliet i Nya Testamentet. Han skrev sitt evangelium ungefär 60 år efter Jesus födelse. Det betyder att det bara hade gått cirka 30 år efter att Jesus hade dött. Så människor hade levande minnen och berättelser om Jesu liv och vad Jesus hade sagt.

MARKUS FULLSTÄNDIGA NAMN ÄR Johannes Markus. Han ingick inte i gruppen av de 12 apostlarna till Jesus, men verkar ha haft viss kontakt med Jesus och lärjungagruppen. Man tror att Markus skriver om sig själv i kapitel 14:51, där det står om en anonym ung man som är med Jesus i Getsemane. Soldaterna försöker gripa honom, men han flyr och soldaterna får bara tag i hans linneskjorta. Så Markus måste ha undkommit nästan naken från soldaterna.

MARKUS MAMMAS HETTE MARIA. Ett vanligt judiskt namn. Hon ägde ett hus i Jerusalem vilket bland annat ledarna samlades till i bön efter pingsten, det vill säga efter Jesus himmelfärd då Heliga Ande kom till

lärjungarna. Efter Jesus död följde Markus med både Paulus och Petrus på deras missionsresor. Det kan du läsa om i Apostlagärningarna.

EN AV KYRKOFÄDERNA, Eusebios, berättar att Markus reste till Egypten för att förkunna om Jesus Kristus där. Senare ska han ha blivit biskop i Alexandria och lidit martyrdöden där.

MARKUS PERSONTECKEN ÄR LEJON. Bilden kommer från Gamla Testamentet och boken Hesekiel 1:10, där profeten Hesekiel får en vision av fyra mäktiga varelser. Kyrkan kom sedan att sammanföra dessa olika varelsernas utseenden till de fyra evangelisterna. Anledningen att just lejonet fick representera Markus var för att han inleder sitt evangelium med att Johannes Döparen "ryter" i öknen om att människorna ska "bana väg för Herren".

I EN DEL KYRKOR KAN DU SE evangelisterna och deras symboler avbildade i konst. Markus symbol är lejonet. Matteus symbol är en ängel, Lukas symbol är en oxe och Johannes symbol är en örn. Det är också dessa symboler som har blivit deras persontecken.

DU KAN SE MARKUSEVANGELIET på teckenspråk på YouTube. Sök på "Bibeln på teckenspråk Markusevangeliet" så kan du välja vilka delar du vill titta på.

SNART ÄR DET FASTLAGSSÖNDAGEN. Temat för den dagens gudstjänster är "Kärlekens väg". En av fastlags-söndagens bibeltexter är hämtad från Markus-evangeliet 10:32-45. När Jesus går upp mot Jerusalem gör han det för livets och kärlekens skull. För din och min skull. Du kan scanna den här QR-koden för att se den här bibeltexten på teckenspråk.

TEXT: KRISTINA ÅKERMAN
FOTO: JESSICA LINDBERG

Härligt att få träffas!

Karlstads stift

Under hösten har vi inte haft många träffar i Karlstads stift, vi väntar och väntar på att pandemin ska ta slut. Trots pandemin så har vi ändå träffats några gånger, men inte lika ofta som vanligt. Vi har firat gudstjänster med två grupper som heter Hoppets gäng och MiniHopp. Då hade vi gudstjänst tillsammans med olika språk och kommunikationssätt. Vi hade teckenspråk, talad svenska och TSS (Tecken Som Stöd). Det var roligt att träffa lite nya människor.

En annan träff hade vi sopplunch i Norrstrandskyrkan, det hoppas vi att vi kan göra fler gånger när restriktionerna lättar. Vi har fått en husmor i Norrstrandskyrkan i Karlstad som råkar kunna teckenspråk så har du vägarna förbi, kom gärna in och säg hej!

Vi hade också gudstjänst i Degerfors kyrka i slutet av november. Vi började med att fira adventsgudstjänst och prata om vad det är vi längtar till och väntar på när vi kommer till advent. Efter gudstjänsten fikade vi i församlingshemmet. Det var härligt och roligt att träffas igen!

Vi hoppas smittoläget ser bättre ut i vår så att vi kan träffas mer ofta, vi saknar varandra! Stor kram från Karlstads stift.

TEXT & FOTO: EMMY LINDGREN

Bildtexter:

Överst: Fr.v. Ulf, Börje, Britt-Louise, Lars-Erik, Hans.

Underst: Fr.v. Karin, Barbro, Ann-Christine, Wilda, Tord, Ulf.

Svenska kyrkan

Svenska kyrkans jourtelefon på teckenspråk

Svenska kyrkan erbjuder dig som är döv, samtal med en teckenspråkig präst eller diakon.
Du kan ringa jourtelefonen om du har det svårt och behöver stöd, om du har existentiella frågor eller känner oro och sorg. Linjen är öppen för alla oavsett livsåskådning och trosuppfattning. De präster och diakoner som svarar i bildtelefonen är fullt teckenspråkiga och har tystnadsplikt.

Adress till jourtelefonen: svenskakyrkan@ectalk.se

Jourtelefonens öppettider:
mån 10-16, ons 10-19, fre 10-16

Stöd gärna DAM:s arbete
vid dövskolorna:

Keren och Asmara i Eritrea,
Hosiana och Nakamte i Etiopien
Mwanga i Tanzania

DAM:s postgironummer: 42 66 53 – 2

Swishnummer till DAM: 123 148 56 14

Skriv namn och adress när du betalar
medlemsavgift

RÄTT SVAR I FRÅGESPORTEN NR 5/21

1. Temat för aktuell tidning var **Herrens bön och Välsignelse**.
2. Jesus lärde ut Herrens bön när han predikade på ett berg i **Galileen**.
3. Ordet "Amen" betyder: **Låt så ske**.
4. Vid **jul** kan vi se julkrubbor i olika kyrkor.
5. Tavlan på tidningens framsidan har **Eva-Tua Ahl** gjort.
6. Aron var **Moses bror**.
7. **Altaret** är oftast placerat i kyrkans östra del.
8. Ordet "pilgrim" kommer från latinets "peregrinus", som betyder **främling**.
9. Oscar Frenidigs långa cykelresa gick igenom **Sverige och Norge**.
10. Per Eriksson kallas "Munken" eftersom han har **forskat på tecken** som användes i olika kloster.

GRATTIS TILL VINNARNA:

Ingegerd Branting, Köping

Håkan Eriksson, Enskede

Ingrid Rosell, Örebro

Helene Karlsson, Söderköping

Antonio Silano, Linköping

Frågesport!

DU HITTAR SVAREN PÅ ALLA FRÅGOR i det här numret av Händer i kyrkan. Vi drar fem vinnare bland de som skickar in rätt svar. Vinnarna får varsin liten vinst med posten. Vinnarna presenteras i nästa nummer av Händer i kyrkan.

Skicka in dina svar senast den 10/3 2022 till: Åsa Grönberg, Västerås stift, Box 7, 72103 Västerås, eller skicka via SMS: 070-378 61 80 eller e-post: asa.gronberg@svenskakyrkan.se

1. Vilket tema har detta nummer av Händer i Kyrkan?

1. Nattvarden   X. Altaret   2. Bibeln

2. Vad kallas de fem första böckerna i Bibeln?

1. De profetiska böckerna   X. Moseböckerna
2. Vishetsböckerna

3. Vi kan här läsa en dialogpredikan mellan två av våra teckenspråkiga präster. Vad heter de?

1. Kristina Åkerman och Johan S Wisser
X. Beata Sandell och Sofie Strid
2. Barbro Lilja Brattgård och Ing-Marie Lundberg

4. Från vilket land kommer traditionen med Lövbröd?

1. Island   X. Norge   2. Danmark

5. Lövbrödet friteras ofta i kokosfett. Men vad friterade man brödet i förr?

1. Majsolja   X. Fårfett   2. Ister

6. Vilken av Bibelns böcker har översatts till teckenspråk?

1. Markusevangeliet   X. Lukasevangeliet
2. Johannesevangeliet

7. Vad kallas de tio "regler" som Moses tog emot på två stentavlor?

1. Tio Guds lagar   X. Tio Guds normer   2. Tio Guds bud

8. Vad betyder det latinska ordet "Pax"?

1. Lugn   X. Frid   2. Tro

9. Vem tycker det är läkande att få krama ett träd?

1. Nils Åkesson   X. Maria Svedberg
2. Christel Fernström

10. Hur många färgglada pärlor finns det i pilgrimskransen?

1. Fem   X. Sju   2. Nio

Frågesport nr 1 2022!

Ringa in rätt svar, klipp ur talongen eller skriv av den och skicka in den.

Lycka till!

1.   1   x   2

2.   1   x   2

3.   1   x   2

4.   1   x   2

5.   1   x   2

6.   1   x   2

7.   1   x   2

8.   1   x   2

9.   1   x   2

10. 1   x   2

Namn:

Adress:

Foto: Gustaf Helsing/IKON

Avlidna

Samuel Sandström, Ödeshög, avled den 28 juni 2021.
Samuel blev 74 år.

Ingvar Johansson, Umeå, avled den 13 september 2021.
Ingvar blev 88 år.

Julia Feltzin, Örebro, avled den 30 september 2021.
Julia blev 97 år.

Svea Axelsson, Trollhättan, avled den 4 oktober 2021.
Svea blev 87 år.

Gunborg Stenlund, Göteborg, avled den 11 november 2021.
Gunborg blev 92 år.

Inger Littorin, Jönköping, avled den 13 november 2021.
Inger blev 72 år.

Elisabeth Lundh, Borås, avled den 18 december 2021.
Elisabeth blev 69 år.

Maj-Lis Andersson, Bromölla, avled den 19 december 2021.
Maj-Lis blev 86 år.

Inger Blomdahl, Jämsjö (föret Karlskrona), avled den 29 december 2021.
Inger blev 88 år.

Minnesord

Ingvar Johansson

VI MINNS HONOM SOM EN SNÄLL och hjälpsam människa som tyckte om att arbeta och var mycket noggrann. Han tyckte också om att vara ute i skog och mark.

THOMAS LILJEBRO

*Gud, vi ber för alla som sörjer.
Gud ge oss tröst och hopp.*

*Gud, tack för fina minnen.
Gud, ta hand om de svåra minnena.*

*Gud, hjälp oss ta hand om varandra.
Amen.*

Minnesord

Julia Feltzin

föddes 27.5.1924 och dog 30.9.2021.

Foto: Addiswa Stenström

JULIA FÖDDES 1924 I FORNA KARELEN, Finland. Julia hade två bröder och två systrar. En syster var också döv som Julia. Det var inte lätt på den tiden att vara dövt barn i familjen. Hon gick i en dövskola i Åbo och Kuopio.

JULIAS LIV FÖRÄNDRADES MYCKET när hon flyttade till Sverige och senare gifte sig med Gustaf i Örebro. Julia hade ett färgstarkt och mångfacetterat liv. Gustaf och Julia bodde i Örebro. Deras långa äktenskap sprack men de behöll sin vänskap. Julia flyttade till Amerika, gifte sig och bodde med sin andra make, Howard, i både Washington och Florida.

JULIA HAR ALLTID VARIT SJÄLVSTÄNDIG och mycket målmedveten. Hon var en hårt arbetande och pliktrogna medarbetare både på sjukhus i Örebro och i Washington. Julia var punktlig och höll ordning på sitt hem. Hon var snygg och gillade vackra kläder och god mat.

JULIA RESTE MYCKET med båda sina makar. Julia deltog i flera konferenser för döva. Hon fick lätt vänner och hade många vänner i Amerika, Sverige och några i Finland. Visserligen har hon under de senaste åren förlorat flera av sina vänner och släktingar.

VÅREN 2015 BERÄTTADE JULIA för mig att hon ville flytta tillbaka till Örebro. Jag mötte Julia på Arlanda och hon sa till mig på vägen till Örebro: "Nu har jag kommit tillbaka hem". Sedan dess har vi träffats cirka tre gånger om året. Julias återkomst hem till Örebro var utmanande då hon nästan omedelbart fick kämpa för rätten att

Foto: Maria Hermansson

bo i sitt tidigare hem. Tack vare hjälp och stöd från Kaarina och Anders överlevde hon även denna utmaning.

JULIA VAR GANSKA ENSAM men kände sig inte ensam under de senaste åren. Tack till Yvonne, Maria och andra vänner och bekanta i Örebro för detta. Jag vill också rikta ett särskilt tack till personalen på Örebro Service Center, hemtjänstpersonalen och personalen i teckenspråkigt arbete i Nikolai församling i Örebro.

JAG TRÄFFADE JULIA SENAST FACETOFACE I JULI 2021. När vi träffades kändes det alltid som att vi precis hade träffats och pratat. Hon hade många minne i åtanke. I juli planerade vi till och med hur vi skulle fira Julias 100-årsjubileum.

HON MINDES OCH BERÄTTADE OFTA om sin barndom i Finland, sitt liv i Sverige och Amerika. Vår gemensamma grej var hundarna och korten med hundbild som skickades var i hennes smak. Jag minns alltid Julias ord, "kom tillbaka snart."

HÄNDELSENA I SEPTEMBER 2021 väcker fortfarande frågan VARFÖR? VARFÖR?

*"Livet har förändrats till döden,
men kärleken fortsätter."*

(Lindqvist 1994)

JULIA DU ÄR OCH KOMMER ATT FÖRBLI i våra hjärtan. Rest in Peace. Vila i frid.

PAULA LETHO, BRORSDOTTER, FINLAND

Foto: Magnus Aronson/IKON

Välkommen till kyrkans gudstjänster och aktiviteter i februari - mars

Gudstjänster och aktiviteter påverkas av myndigheternas restriktioner och kan bli inställda på grund av coronapandemin!

För aktuell information för ditt stift - se sociala medier eller kontakta de teckenspråkiga medarbetarna i ditt område - se sid 20-21

På Facebooksidan "Teckenspråk i Svenska kyrkan" hittar du andakter och gudstjänster från olika platser i Sverige.

Behöver du någon att prata med?

Svenska kyrkans teckenspråkiga jourtelefon har öppet måndagar kl 10-16, onsdagar kl 10-19 & fredagar kl 10-16.

Bildtelefon: svenskakyrkan@ectalk.se

Göteborgs stift

Sö 27/2	Uddevalla Bäve Kyrka, kl 13.00-15.00 Mässa Gemenskapsträff
Sö 27/3	Bäve Kyrka , kl 13.00-15.00 Mässa Gemenskapsträff
Ti 15/2	Göteborg Sjömanskyrkan , Skeppet kl 11.00-14.00 Andakt Gemenskapsträff
To 24/2	Kärra kyrka kl 11.30-14.00 Gudstjänst Obs! tiden
Ti 2/3	Sjömanskyrkan , Skeppet kl 11.00-14.00 Andakt Gemenskapsträff

Ti 15/3

Sjömanskyrkan, Skeppet kl 11.00-14.00 Andakt Gemenskapsträff

To 31/3

Kärra Kyrka kl 11.00-13.30 Gudstjänst
Gemenskapsträff

Sö 3/4

Gunnareds kyrka, Angered, Gunnareds kyrkväg 1. Kl 16.00-18.00 Mässa
Gemenskapsträff Spårvagn 4 och 9
Hållplats: Angered Centrum

Halland

Se information på vår facebookside eller ta kontakt med oss för mer information om kommande träffar i Halland: Kungsbacka, Falkenberg, Varberg och Halmstad.

Härnösands stift

Se facebook: Teckenspråk i Svenska kyrkan, Härnösands stift

Karlstads stift

- Sö 13/2** Degerfors kyrka kl 14.00 Gudstjänst
Fr 25/3 Säffle kyrka kl 15.15 Gudstjänst
Sö 27/3 Karlstad Norrstrandskyrkan kl 15.00 Gudstjänst

Linköpings stift

- On 16/2** Linköpings domkyrka kl 17.30 Korv med bön Barnkören Lilla kören Teckenspråkstolkas Korv serveras från kl 17.00
To 10/3 Linköpings domkyrka kl 18.00 Korv med bön Mässa Barnkören Diamanterna Teckenspråkstolkas Korv serveras från kl 17.00

Luleå stift

- Umeå**
To 24/2 Församlingsgården kl 17.00 Taco-torsdag
Sö 27/2 Församlingsgården kl 11.00 Mässa Sopplunch
Må 28/2 Församlingsgården kl 18.00 Stickcafé
Fr 4/3 Församlingsgården kl 17.00 After Work
Lö 12/3 Väven kl 13.00 Teckenspråkscafé
Må 14/3 Församlingsgården kl 18.00 Stickcafé
On 16/3 Umeå Stads kyrka kl 18.30 Kvälls-andakt
Sö 20/3 Väven kl 14.00 Teater Mer info senare
To 24/3 Församlingsgården kl 17.00 Taco-torsdag
Sö 27/3 Församlingsgården kl 11.00 Mässa Sopplunch
Må 28/3 Församlingsgården kl 18.00 Stickcafé

Nysatsning i Skellefteå

Heldag med teckenspråkig verksamhet
 Söndag den 20 febr. och 10 april
 Start kl 12.00 med lunch
 kl 13.30 Gudstjänst/Kyrkkaffe

Du är välkommen att vara med på allt eller bara delar. Vill du äta och sedan gå eller bara komma till gudstjänsten... du väljer.

kl 15.00 Ungdomshäng för dig från åk 7, aktivitet & middag slut kl 19.00
 Välkommen hälsar Katarina och Lina

Öjebyn

- Sö 27/2** Församlingsgården Margretelund Andaktsrummet kl 14.00 Gudstjänst Tema: Störst av allt är kärleken Kyrkkaffe
Fr 4/3 Kyrkstadscaféet Sankt Mary kl 13.00-15.00 Caféträff Du bjuds på det du vill dricka
Sö 20/3 Teaterresa till Umeå. Teater Crea visar "Alice i underlandet". Mer information kommer. Kontakt: Anna.
Sö 27/3 Kyrkan kl 14.00 Gudstjänst Tema: Ingenting är omöjligt för Gud Kyrkkaffe

Luleå

- Sö 13/2** Mjölkkuddskyrkan kl 14.00 Kärleksgudstjänst på teckenspråk Fika Pyssel
To 17/2 Mjölkkuddsgården kl 13.00-15.00 Mötesplats-Teckenspråk
To 3/3 Mjölkkuddsgården kl 13.00-15.00 Mötesplats-Teckenspråk
Sö 13/3 Mjölkkuddskyrkan kl 14.00 Gudstjänst på teckenspråk Fika
To 17/3 Mjölkkuddsgården kl 13.00-15.00 Mötesplats-Teckenspråk
To 31/3 Mjölkkuddsgården kl 13.00-15.00 Mötesplats-Teckenspråk

Lunds stift

- Ti 15/2** Helsingborg Elinebergskyrkan kl 11.30-13.30 Middagsbön med lunch Anmäl till Kerstin
To 10/3 Kristianstad Heliga Trefaldighetskyrkan kl 18.30 fika, kl 19.00 Sinnesro mässa

Sö 13/3 **Ängelholm** St Mikael's kyrka kl 10.00
Gudstjänst med fika kl 12.00-15.00
Utflykt till Starby där Jerusalem byggts
upp, föreläsning och lunch från Jesu
tid. Anmäl till Kerstin senast 4/3

Fr 1/4 **Malmö** kl 17.30 Kvällsvandring i
Millennieskogen Vi ses vid Katrine
torps landeri (Buss 33 kommer
närmast) Anmäl till Beata

Andakter för boende på Dalen och Sparven

Dalen-Lindängelund kl 14.30:
torsdagar 17/2, 17/3

Gråsparven-Lund kl 14.30:
fredagar 18/2, 18/3

Skara stift

Lö 19/2 **Skara** Domkyrkan kl 11.00 Gudstjänst
Kaffe

Sö 20/2 **Trollhättan** Götalundens kyrka
kl 14.00 Gudstjänst Kaffe

Sö 13/3 **Borås** Hässleholmens kyrka kl 11.00
Gudstjänst Kaffe

Lö 19/3 **Skara** Domkyrka kl 11.00 Gudstjänst
Kaffe

Sö 20/3 **Trollhättan** Götalundens kyrka
kl 14.00 Gudstjänst Kaffe

Sö 3/4 **Borås** Hässleholmens kyrka kl 11.00
Gudstjänst Kaffe

Stockholms stift

Sö 13/2 **Huddinge** kyrka Församlingsgården
kl 13.00-16.00 Träff med fika, samtal
och mässa. För mer info se Facebook:
Teckenspråk i Svenska kyrkan,
Stockholms stift
Gå till detta event på webben: <https://www.svenskakyrkan.se/stockholmsstift/teckensprakig-traff-i-stockholmsstift>

Gälöcafé i Högalidkyrkan

Plats: Högalidkyrkans församlingshus
Första söndagen i månaden
februari-juni. Det börjar med tecken-
språkstolkad gudstjänst kl 11.00 i Stora
salen. Därefter bjuder vi på kyrkkorv
utanför kyrkan.

Högalids församling

se stiftets hemsida för information om
teckenspråkstolkad verksamhet

Strängnäs stift

Nikolai prästgård, Nikolaig 8, Örebro

Café Nikolai

har öppet må, ti och to kl 12-16,
fr kl 10-14. To oftast teckenspråkig
personal närvarande. Välkomna!

Gudstjänst & andakt i Örebro

Gudstjänst i S:t Nicolai kyrka i Örebro
kl 14.00 Teckenspråkig präst Daniel
Keber.

Sö 20/2

Sö 6/3

Andakt i Nikolai prästgård, studievå-
ningen i Örebro kl 14.00

Teckenspråkig Babyträff

Vi informerar när vi har möjlighet att
öppna igen. Kontakt: Gun Carlzon

Uppsala stift

Ti 15/2 **Uppsala** Tunabergskyrkan
kl 13.00 -14.30 Gemenskapsträff

Ti 15/2 **Torsåker** Församlingshemmet kl 12.30
Andakt Sopplunch Gemenskapsträff

Fr 25/2 **Uppsala** Tunabergskyrkan kl 13.00
Gudstjänst

Ti 1/3 **Uppsala** Tunabergskyrkan
kl 13.00 -14.30 Gemenskapsträff

Ti 15/3 **Uppsala** Tunabergskyrkan
kl 13.00 -14.30 Gemenskapsträff

Ti 15/3 **Torsåker** Församlingshemmet kl 12.30
Andakt Sopplunch Gemenskapsträff

Fr 25/3 **Uppsala** Tunabergskyrkan kl 13.00
Gudstjänst

Visby stift

Sö 13/2 **Väske** Josefs kapell kl 14.00
Visuell mässa Kyrkkaffe

Sö 13/3 **Väske** kyrka kl 14.00 Visuell
gudstjänst med barnkör som tecknar
Kyrkkaffe

Västerås stift

- Ti 15/2 **Mora** Andreasgården kl 12.00. Gemenskapsträff, soppa, smörgås, kaffe
- On 16/2 **Leksand** S:t Persgården kl 18.00. Kyrka på teckenspråk, smörgås, kaffe
- Fr 18/2 **Köping** S:t Olovsgården kl 13.00 Gemenskapsträff, soppa, smörgås, kaffe
- Sö 20/2 **Leksand** Kyrkan kl 14.00 Gudstjänst med kyrkkaffe
- To 24/2 **Gagnef** Församlingshemmet kl 14.00 Gemenskapsträff, smörgås, kaffe
- On 2/3 **Leksand** S:t Persgården kl 18.00 Kyrka på teckenspråk, smörgås, kaffe
- Fr 4/3 **Västerås** Domkyrkan kl 11.30 Andakt och lunch på Café Malin
- Ti 8/3 **Mora** Andreasgården kl 12.00. Gemenskapsträff, soppa, smörgås, kaffe
- To 10/3 **Gagnef** Församlingshemmet kl 14.00 Gemenskapsträff, smörgås, kaffe
- On 16/3 **Leksand** S:t Persgården kl 18.00 Kyrka på teckenspråk, smörgås, kaffe
- Fr 18/3 **Köping** S:t Olovsgården kl 13.00 Gemenskapsträff, soppa, smörgås, kaffe
- Sö 20/3 **Leksand** Kyrkan kl 14.00 Gudstjänst med kyrkkaffe
- To 24/3 **Gagnef** Församlingshemmet kl 14.00 Gemenskapsträff, smörgås, kaffe
- Ti 29/3 **Mora** Andreasgården kl 12.00. Gemenskapsträff, soppa, smörgås, kaffe

- On 30/3 **Leksand** S:t Persgården kl 18.00 Kyrka på teckenspråk, smörgås, kaffe
- Fr 1/4 **Västerås** Domkyrkan kl 11.30 Andakt och lunch på Café Malin

Växjö stift

- To 17/2 **Växjö** Teleborgs kyrka kl 14.00 Andakt Fika
- Må 21/2 **Andakt** via bildtelefon kl 13.00
- Ti 22/2 **Andakt** via messenger kl 13.00
- To 24/2 **Andakt** via messenger kl 13.00 & kl 19.30
- Sö 27/2 **Jönköping** Ekhagskyrkan kl 13.00 Gudstjänst/Andakt Fika
- Sö 6/3 **Växjö** Teleborgs kyrka kl 13.00 Gudstjänst Fika
- Må 7/3 **Andakt** via bildtelefon kl 13.00
- Ti 8/3 **Andakt** via messenger kl 13.00
- To 10/3 **Andakt** via messenger kl 13.00 & kl 19.30
- Lö 19/3 **DRIVS**-möte Kallelse skickas till representanterna
- Må 21/3 **Andakt** via bildtelefon kl 13.00
- Ti 22/3 **Andakt** via messenger kl 13.00
- To 24/3 **Andakt** via messenger kl 13.00 & kl 19.30
- Sö 27/3 **Jönköping** Ekhagskyrkan kl 13.00 Gudstjänst/Andakt Fika
- Kalmar & Hultsfred**
Information om aktiviteter i Kalmar & Hultsfred meddelas senare.

DELA LIKA UNDER SAMMA HIMMEL

Hälsa, jämställdhet och tillgång till näringsriktig mat är en mänsklig rättighet, ändå riskerar **45 miljoner människor** att hamna i akut hungersnöd.*

Dela med dig genom att swisha halva beloppet för något du köper.

*Källa: FN (nov 2021)

SWISHA
HALVA
MATKASSEN

GYDA HRAFNSDOTTIR, GÖTEBORG

- Lövbröd är en vacker isländsk jultradition

Den 1 december 2021 var det en andakt och gemenskapsträff med julpyssel i Carl Johans församlingshem i Göteborg. Dit kom även Gyda Hrafnsdottir, själv född och uppväxt på Island.

VI BÖRJADE DISKUTERA kommande julen och olika jultraditioner. Gyda berättar om en vacker isländsk julbrödstradition som äts enbart under december och januari. Det är en stor händelse och många familjer samlas och bakar dessa dekorativa "lövbröd" (isl. *laufabrauð*). Det finns även organisationer som ordnar dagar där det bakas där vem som helst kan komma dit och prova på att baka "lövbröd".

DET TAR TID ATT BAKA DESSA DEKORATIVA bröd, för den som är van tar de enklaste mönstren ca 20 min per bröd att göra till par timmar, per bröd!

GYDA BERÄTTADE ATT DE OLIKA MÖNSTREN på bröden skärs ut med ett speciellt skärverktyg som kallas lövbrödsjärn (isl. *Laufabrauðsjárn*). Det speciella skärverktyget är svårt att få tag på och väldigt dyrt i inköp, för den tillverkas av mycket få personer på Island och är ett hantverk i sig. Vill du se hur ett lövbrödsjärn ser ut kan du titta på nätet på: www.handverkharaldar.is

LÖVBRÖDEN ÄR SOM TUNNBRÖD och smakar ungefär som salta kex. Förr i tiden friterades bröden i färfett men idag är det många islänningar som föredrar kokosfett.

URSPRUNGLIGEN KOMMER DESSA LÖVBRÖD från norra delen av Island, men de kom senare att spridas över hela Island. Traditionellt äts dessa bröd med antingen enbart smör, god ost eller rökt lamm (isl. *Hangikjöt*). Hela brödet är som ett konstverk och om du vill testa att göra det så kan du alltid googla på *laufabraud recept*. Det

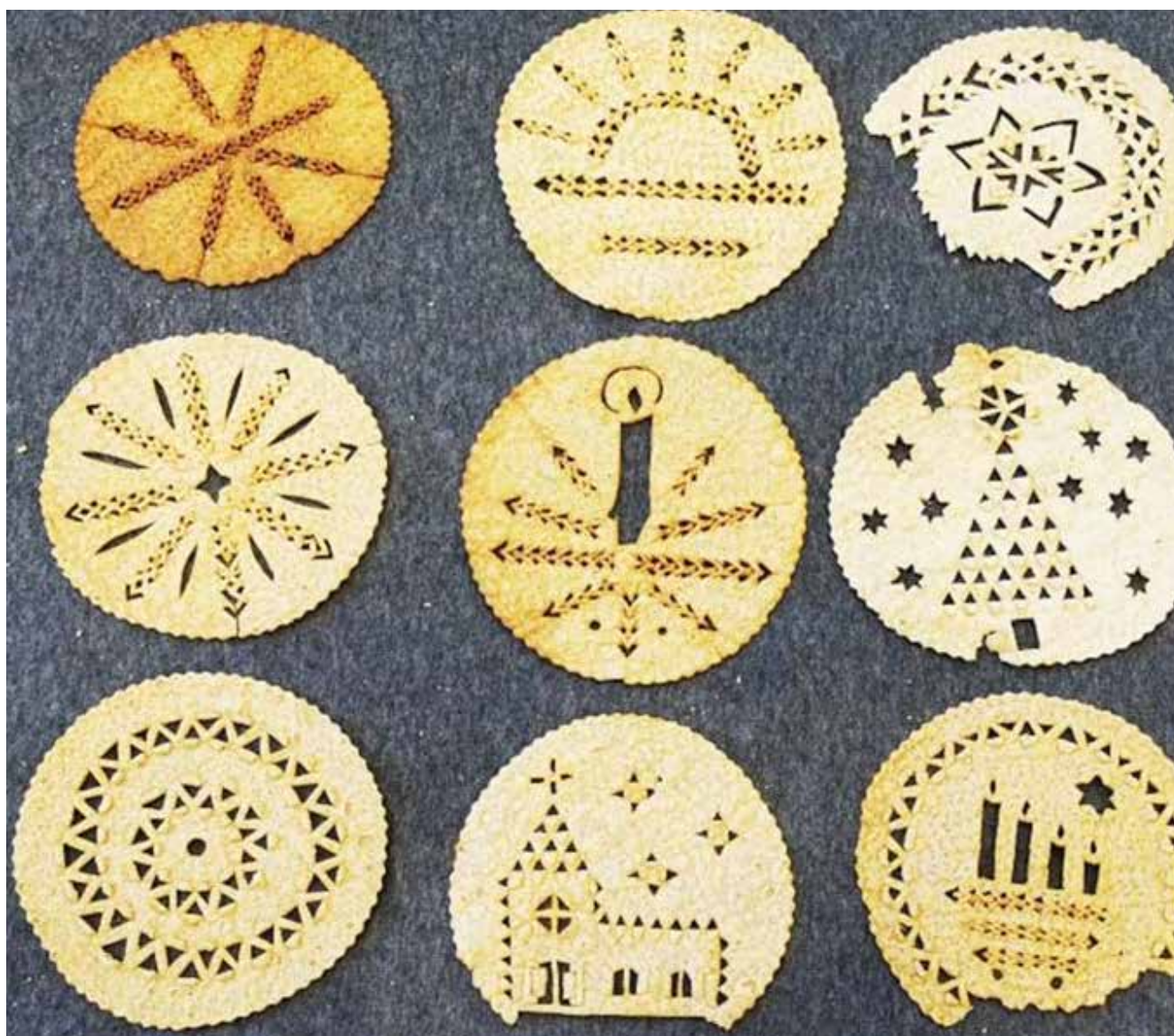

innehåller bland annat rågmjöl, vetemjöl och liknande och av receptet får du ut 30–40 bröd beroende på hur tunt du kavlar degen.

PÅ OLIKA PLATSER I VÄRLDEN har det förekommit julbrödstraditioner, vi har exempelvis slovakiska *Bolbaki* (runda små bollar med honung och vallmofrön eller surkål och lök), italienska *Panettone* (lite sött bröd som är ca 15 cm hög), norska *Julekake* (med smak av kardemumma och kanderade frukter).

I GREKLAND ANSES CHRISTOPSOMO, eller Kristi bröd vara en helig tradition inom många grekisk-ortodoxa hem där man tar endast de renaste och dyraste ingredienser i brödet och brödet fylls med olika bitar av nötter, frön, frukter och degbitar som representerar familjens liv och bröden formas ofta på olika sätt, till exempel som en båt eller djur. Julbröd varierar ofta allt från åt det salta kexliknande som vi nyss nämnt ovan från Island, till mjuka bröd med sötare smaker och innehåller frukter. I Sverige är vörtbröd, vitt tunnbröd och julknäckebröd vanliga inslag i jul.

TEXT OCH FOTO: SOFIE STRID

F.v. Ing-Marie, Kristina, Gun, Agneta, Emmy, Margareta, Åsa, Johan SW, Jessica, Anita, Camilla, Sofie, Johan R, Beata, Kerstin, Martina, Barbro, Johanna, Annelie, Anna, Annalena, Katarina, Carina, Lina, Malin, Akar.

Välkommen att kontakta oss!

Göteborgs stift

Teckenspråkigt arbete i Göteborgs stift, Carl Johans pastorat,
Carl Johans kyrkoplan 1, 414 55 Göteborg
Besök på kontor: Sjömanskyrkan, Amerikagatan 2
FB: Teckenspråk i Svenska kyrkan, Göteborgs stift

Camilla Lans, Diakon 100%
SMS: 073-773 89 25
camilla.lans@svenskakyrkan.se

Sofie Strid, präst 100%
SMS: 073-773 85 94
sofie.strid@svenskakyrkan.se

Johan Rudin, Kommunikatör 20%
SMS: 073-508 09 01
johan.rudin@svenskakyrkan.se

Härnösands stift

Besöksadress: Universitetsbacken 1, Härnösand
Postadress: Box 94, 871 22 Härnösand
FB: Teckenspråk i Svenska kyrkan, Härnösands stift
www.svenskakyrkan.se/harnosandsstift/teckensprakigt

Akar Holmgren, stiftsdiakon
Tal/SMS: 0763-97 59 35
akar.holmgren@svenskakyrkan.se

Karlstad stift

FB: Teckenspråk i Svenska kyrkan, Karlstads stift
Emmy Lindgren, präst
Drottning Kristinas väg 7, 654 63 Karlstad
Mobil/sms: 076-184 47 54
emmy.lindgren@svenskakyrkan.se

Linköpings stift

www.svenskakyrkan.se/finspang/dovkyrkan

Margareta Ridderborger, Präst i Finspång
Mobil: 073-154 06 20
margareta.ridderborger@svenskakyrkan.se

Luleå stift

FB: Teckenspråk Luleå stift

Annalena Norrman, Stiftsdiakon
SMS/video: 070-190 25 17
annalena.norrman@svenskakyrkan.se

Malin Grönlund, Assistent Luleå Domkyrkoförsamling
Telefon: 0920-26 49 39, 070-190 15 25
malin.gronlund@svenskakyrkan.se

Katarina Häggmark, Diakon, Skellefteå pastorat
SMS: 072-722 40 25
Videosamtal: via imo och messenger
katarina.haggmark@svenskakyrkan.se

Anna Yttergren, Präst i Piteå 50% & Luleå 50%
Videosamtal/sms: 070-169 67 01
anna.yttergren@svenskakyrkan.se

Carina Sehlström, Diakoniass 50%, Umeå pastorat
Videosamtal/sms: 072-539 10 68
carina.sehlstrom@svenskakyrkan.se

Lina Gullbrand, Präst, Umeå Pastorat
Videosamtal/sms: 073-1436772
lina.gullbrand@svenskakyrkan.se

Lunds stift

Box 32, 221 00 Lund
 FB: Teckenspråk i Svenska kyrkan, Lunds stift

Beata Sandell, Präst för teckenspråk och hörsel 80%

Mobil: 0709-103 053
 Bildtelefon: dovkyrkan@t-meeting.se
 beata.sandell@svenskakyrkan.se

Kerstin Dahl, diakonal verksamhet 25%

Mobil: 0761-884 242
 kerstin.dahl@live.se

Skara stift

Box 173, 532 23 Skara
 FB: Teckenspråk i Svenska kyrkan, Skara stift

Barbro Lilja Brattgård, Präst 50%

Mobil: 0709-101766
 Bildtelefon: skara.stift@ectalk.se
 Skype: barlilja
 barbro.l.brattgard@svenskakyrkan.se

Stockholms stift

www.svenskakyrkan.se/stockholmsstift/teckensprak
 FB: Teckenspråk i Svenska kyrkan, Stockholms stift

Johanna Linder, handläggare för mångfaldsfrågor

Mobil: 072-450 33 71
 johanna.linder@svenskakyrkan.se

Annelie Seideland Darwich, pedagog Huddinge förs.

Mobil/sms: 070-162 97 74
 annelie.darwich@svenskakyrkan.se

Strängnäs stift

Teckenspråkigt arbete, Nikolaig 8, 702 10 Örebro
 FB: Teckenspråk i Svenska kyrkan, Strängnäs stift
www.svenskakyrkan.se/strangnasstift/teckensprak

Gun Carlzon, Stiftspedagog 100%

SMS/Whatsapp: 070-644 68 69 & Tel: 0152-234 91
 Skype: cid.1cac42958ca244b6
 gun.carlsson@svenskakyrkan.se

Agneta Wissner, Diakon, telefonjour

SMS/Whatsapp: 073-039 88 04
 Instagram: diakonneta
 agneta.wisser@svenskakyrkan.se

Prästtjänst & diakontjänst vakanta

Uppsala stift

FB: Teckenspråk i Svenska kyrkan i Torsåker och Uppsala

Ing-Marie Lundberg, Präst

Mobil & SMS: 070-416 70 74
 Bildtelefon: torsakersforsamling@t-meeting.se
 Torsåkers församling, Solbergaleden 15, 813 40 Torsåker
 ing-marie.lundberg@svenskakyrkan.se

Kristina Åkerman, Präst 40%

Mobil: 0733-212 108 & Telefon: 018-430 37 74
 skype: kristinaakerman3
 Tunabergskyrkan, Tunag 29, 753 37 Uppsala
 kristina.akerman@svenskakyrkan.se

Sanna Moberg, Stiftskonsulent för mångfaldsfrågor

SMS: 0730-83 88 05 & Telefon: 018-68 07 23
 sanna.moberg@svenskakyrkan.se

Visby stift

Väskinde prästgård 622 75 Visby
www.svenskakyrkan.se/visbystift

Martina Åkeson Wollbo, Präst 10%

Telefon: 0498-270 003 & Mobil: 0727-122 702
 martina.akeson.wollbo@svenskakyrkan.se

Västerås stift

Box 7, 721 03 Västerås
 FB: Teckenspråk i Svenska kyrkan, Västerås stift

Johan S Wissner, präst 100%

SMS: 0735-08 40 71
 Bildtelefon: johan.wisser@ectalk.se
 Skype: johanfs
 johan.s.wisser@svenskakyrkan.se
 Kyrkallén 23, 793 31 Leksand

Åsa Grönberg, Stiftskonsulent 100%

Mobil: 0703-786 180
 asa.gronberg@svenskakyrkan.se

Växjö stift

FB: Teckenspråk i Svenska kyrkan, Växjö stift

Jessica Lindberg, stiftskonsulent 100%

Telefon: 0470-773 889 & SMS: 0709-190 151
 Bildtelefon: dovkyrkanvaxjostift@t-meeting.se
 Skype: jessica.lindberg5
 jessica.lindberg@svenskakyrkan.se

Anita Hellöre, stiftskonsulent 75% t o m 2022-02-28

SMS/MMS/video: 0709-105 874
 Bildtelefon: so7384@ectalk.se
 Skype: anitahellore
 anita.hellore@svenskakyrkan.se

Nationell nivå

www.svenskakyrkan.se
 FB: Teckenspråk i Svenska kyrkan

Jan Sjögerud, tematisk handläggare/programledare

jan.sjogerud@svenskakyrkan.se

Jourtelefon på teckenspråk

Bildtelefon: svenskakyrkan@ectalk.se
 Öppettider: mån 10-16, ons 10-19, fre 10-16

Advents- och julfirande

Lunds stift

Vi firade första advent i Örtofta kyrka, en av konfirmandernas hemkyrka. Konfirmanderna läste en vers för varje adventssöndag och Alice tände det första ljuset. Vi tecknade adventspsalterna gemensamt och konfirmanderna ledde oss i psalm 736 Ett litet barn av Davids hus ska göra vinternatten ljus.

Efter gudstjänsten fikade vi inuti kyrkan på bänkar och stolar, en härlig start på adventstiden!

TEXT & FOTO: BEATA SANDELL

Bildtexter:

Överst: Alla samlade framför altaret. Altartavlan föreställer den sista måltiden med Jesus och hans närmaste lärjungar.

Underst: Konfirmanderna Astrid, Alice och Ellen bakom adventsljusstaken. En konfirmand saknas, Wilma.

Uppsala pastorat

Innan jul samlades vi i Uppsala till en juleftermiddag tillsammans. Vi hade en gudstjänst där prästen berättade julberättelsen. Framför sig hade hon en tom krubba och alla deltagare satte fram krubbans olika figurer under berättelsen. Till slut var julevangeliet slut och då var krubban full med alla figurer.

Efter gudstjänsten det blev det julgröt. Vi satt med avstånd till varandra så varannan stol var tom. När vi ätit upp gröt och skinkmacka blev det kaffe, pepparkakor och lotteri. Pepparkakorna hade vi tillsammans bakat gången innan och nu kunde vi äntligen smaka dem. De var goda.

Lotterivinsterna var lite smått och gott; skivad julskinka, chokladask, tvål, dusch crème, sill och tygpåse med budskap på: "Älskad, värdefull, dyrbar och allmänt bra" och mycket mera.

Vi avslutade eftermiddagen med att titta på ett bildspel om vad vi tillsammans gjort och upplevt under åren 2012 fram till idag.

Vi insåg att vi har gjort jättemycket! Vi har haft många olika föreläsare. Vi har gjort olika utflykter både i regn och i hetta och haft härliga stunder tillsammans. Nu ser vi fram emot ett år där vi hoppas att det inte blir lika mycket restriktioner som det var 2021.

TEXT & FOTO: KRISTINA ÅKERMAN

Bildtexter:

Överst: Så här ser julkrubban ut i Tunabergskyrkan. Den är gjord av Eva Spångberg.

Näst överst: Några av de glada deltagarna på julgröten

Näst underst: Jan och Eivor Ivarsson kom till juleftermiddagen och såg ut att trivas bra.

Underst: Så här såg några av de pepparkakor ut som vi bakade och garnerade gången innan. De blev väldigt fina.

Vad betyder pilgrimsvandring för dig?

CHRISTEL FERNSTRÖM, MALMÖ:

- Det är skönt att komma ut i naturen, fridfullt. Till exempel att krama ett träd - det läker mitt inre.
Och så är det roligt att träffa nya människor.

NILS ÅKESSON, LIMHAMN:

- Jag tycker det är skönt att komma ut i naturen. Jag blir lugn och mår bra av att vandra.

PER SVANBERG OCH MARIA SVEDBERG, PARTILLE, GÖTEBORG:

- Pilgrimsvandring var ett helt nytt sätt att vandra eftersom man vandrar på annorlunda sätt än vad vi annars är vana vid; dvs snabbt och målinriktat. På pilgrimsvandring vandrar vi och kan känna en massa känslor samtidigt. Pilgrimssarmbandet hjälper en att utvecklas och utmanar en själv att långsamt få möta våra erfarenheter som vi bär med oss för alltid. När man vandrar så får man möta Gud utomhus i en natur vi älskar. Ute fritt i naturen får vi en inre kontakt på en andlig nivå. Efter en stund när man har gått en bit får man landa, möta sig själv och uppleva en skön harmoni. Sinnesfrid kallas det visst?!
Det är inte målet som räknas, utan vägen.